

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TAEKWONDO, JUDO, KARATE SPORU İLE UĞRAŞAN

**10-15 YAŞ GRUBU ELİT SPORCULARIN BAŞARI
ALGILARININ İNCELENMESİ**

Bahri TANRIKULU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Danışman

Prof. Dr. Mehibe AKANDERE

Konya-2019

S.Ü Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bahri TANRIKULU tarafından savunulan bu çalışma, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği/ oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

JÜRİ BAŞKANI: Doç.Dr.FATMA ARSLAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi-Rekreasyon Yönetimi

DANIŞMAN: Prof.Dr.Mehibe AKANDERE
Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi /Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

ÜYE: Prof.Dr.İbrahim BOZKURT
Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi /Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

ONAY:

Bu tez , Selçuk Üniversitesi Lisansüstü Eğitimi-Öğretimi Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür ve Enstitü Yönetim Kurulu ..... tarih ve ..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü

Prof.Dr. Hasan Hüseyin DÖNMEZ

ÖNSÖZ

Son dönemlerde dünyada hızla gelişen ve büyük ilgi uyandıran bir bilim dalı olan spor ve başarı alanında yapılan çalışmalar, spor ortamındaki davranışları açıklamaya ve spor bilimlerine farklı yaklaşımlar getirmeye çalışmaktadır. Sadece spora katılım ile değil, spora devam ederek başarılı olmak sporcuların yaşamında önemli bir yere sahiptir. Bireyin katıldığı spor branşında kendisini yeterli hissetmesi, bunun da sosyal yaşamına olumlu bir şekilde yansması o bireyin spora katılımını ve devam etmesini sağlamaktadır. Böylece çocukların katıldıkları spor branşı da önemli bir rol oynamaktadır

Taekwondo, Judo, Karate, gibi temeli uzak doğuya dayanan mukavemet spor branşlarında temel gelişim ve temel egzersizlerin büyük çoğunluğunda yer almasından motor özelliklerin kullanıldığı branşlar olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle ilkokul çağından itibaren çocuklar bu branşlara yönlendirilmeli ve yarışma heyecanı sunulmalıdır. Bu çalışmamızın amacı Taekwondo, Judo, Karate sporu ile uğraşan 10-15 yaş grubu elit sporcuların başarı algılarının incelenmesidir.

Çalışmalarım süresince bilgi ve tecrübesiyle bana her konuda destek olan, yol gösteren danışmanım Prof. Dr. Mehibe AKANDERE' ye, tezimin her aşamasında yardımlarını benden esirgemeyen hocam Doç. Dr. Ekrem BOYALI'ya, her zaman yanımda olan dostlarıma, ağabeylerime, manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim Eşim Tina MORGAN TANRIKULU 'na teşekkür ederim.

Bahri TANRIKULU

İçindekiler

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
1.GİRİŞ	1
1.1.Başarı.....	2
1.1.1.Başarı kavramının Dayandığı Kuramsal Temeller.....	3
1.2.Algı.....	7
1.2.1.Algı Çeşitleri.....	7
1.2.2.Algıyı etkileyen faktörler.....	8
1.3.Başarı Algısı.....	8
1.3.1.Sporla Başarı Algısı ilişkisi.....	8
1.4.Taekwondo.....	9
1.4.1.Taekwondo'nun Tarihçesi.....	10
1.4.2.Taekwondo'nun Türkiye'ye Girişi.....	10
1.4.3.Taekwondo'nun Amaçları.....	10
1.4.4.Taekwondo Yarışma Kuralları.....	11
1.5.Judo.....	11
1.5.1.Judo'nun Türkiye'ye girişi.....	12
1.5.2.Judo'nun amaçları.....	12
1.6.Karate.....	13
1.6.1.Karate'nin Türkiye'ye girişi.....	13
1.6.2.Karate'nin Amaçları.....	13
1.7.Taekwondo, Judo, Karate ve Başarı Algısı İlişkisi.....	14
2.GEREÇ VE YÖNTEM	15
2.1.Araştırmanın Modeli.....	15
2.2.Araştırma Grubu.....	15
2.3.Verilerin Analizi.....	16
3.BULGULAR	17
4.TARTIŞMA	23
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	29
6. KAYNAKÇA	31
7.EKLER	36
a.Ek-a Kurul kararı.....	36
b.Ek-b Ölçek.....	37
c.Kullanılan Ölçek.....	38
8. ÖZGEÇMİŞ	39

ÖZET

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Taekwondo, Judo, Karate Sporları İle Uğraşan 10-15 Yaş Grubu Elit Sporcuların Başarı Algılarının İncelenmesi

Bahri TANRIKULU

Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ / KONYA-2019

Bu araştırmanın amacı; Taekwondo, judo, karate sporu ile uğraşan 10-15 yaş grubu elit sporcuların başarı algılarının incelenmesidir. Bu araştırmaya elit düzeyde Taekwondo, judo, karate sporu yapan 11-15 yaş arası sporculardan 137 erkek 115 kız toplamda 252 sporcu araştırma gurubunu oluşturmaktadır.

Araştırma da veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından oluşturulan demografik bilgi formu ve Roberts ve diğerleri (1998) tarafından geliştirilen ve Kazak Çetinkalp (2006) tarafından uyarlanması yapılan Başarı Algısı Envanteri (Çocuk Versiyonu - BAE-Ç) kullanılmıştır. Verilerin analizinde elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş ve sonucunda parametrik olmayan analiz testleri kullanılmıştır. İkili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi ve çoklu karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılmış, anlamlılık 0,05 düzeyinde sınanmıştır.

Katılımcıların başarı algısı özelliklerinin cinsiyet ile ilişkilerine bakıldığında, görev yönelimi arasında ilişki bulunamamıştır. Fakat erkeklerin ego yönelimi kızlara göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır, başarı algısı özelliklerinin yaş ile ilişkilerine bakıldığında, görev yönelimi ve ego yönelimi arasında ilişki bulunamamıştır, aile gelir düzeyi ile ilişkilerine bakıldığında, görev yönelimi ve ego yönelimi arasında ilişki bulunamamıştır. Katılımcıların başarı algısı özelliklerinin anne eğitim düzeyi ile ilişkilerine bakıldığında, görev yönelimi arasında üniversite düzeyinde annelerin ilköğretim düzeyindeki annelere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ego yöneliminde ise ilköğretim düzeyindeki annelerin üniversite düzeyindeki annelere göre daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların başarı algısı özelliklerinin baba eğitim düzeyi ile ilişkilerine bakıldığında, görev yönelimi ve ego yönelimi arasında ilişki bulunamamıştır. Katılımcıların başarı algısı özelliklerinin spor branşı ile ilişkilerine bakıldığında, görev yönelimi ve ego yönelimi arasında karate branşı diğer iki branşa göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların başarı algısı özelliklerinin başarı hedefleri ile ilişkilerine bakıldığında, görev yönelimi ve ego yönelimi arasında ilişki bulunamamıştır.

Sonuç olarak, Taekwondo, judo, karate sporu ile uğraşan 10-15 yaş grubu elit sporcuların başarı algılarının incelenmesi amacı ile yapılan çalışma sonucunda; cinsiyet değişkeninde erkeklerin ego yönelimlerinin bayan sporculara göre daha fazla olduğu, annelerin eğitim durumlarının artmasıyla sporcularının başarı algısına olumlu etkilerinin olduğu ve son olarak taekwondo, karate ve judo branşları değerlendirildiği için bu branşlar değerlendirildiğinde karate branşının başarı yönelimi daha yüksek olduğunu, yani başarı algısının branşa göre farklılık gösterdiğini söyleyebiliriz

Anahtar Kelimeler: Dövüş Sporları, Başarı Algısı,

ABSTRACT

REPUBLIC of TURKEY
SELÇUK UNIVERSITY
HEALTH SCIENCES INSTITUTE

Department of Physical Education and Sport

Bahri TANRIKULU

**The Study Of The Perception Of Achievement Of The Elite Athletes,
Aged From 10 To 15, Doing Taekwondo, Judo And Karate.**

MASTER THESIS / KONYA-2019

The purpose of this research is to study the perception of achievement of the elite athletes, aged from 10 to 15, doing taekwondo, judo and karate. The participants of this study are 252 athletes doing taekwondo, judo and karate at elite level, 115 of whom are girls and 137 of whom are boys.

In the research, a demographic information form prepared by the researcher and an Achievement Perception Inventory (Child Version) developed by Roberts et al. (1998) and adapted by Kazak Cetinalp (2006) are used. In data analysis, the Kolmogorov-Smirnov and the Shapiro-Wilk tests are used to check the normality of data, and nonparametric tests are used. Mann-Whitney U test is used for paired comparisons, and Kruskal-Wallis Variance Analysis is used for multiple comparisons. The significance level is 0.05.

When looked at the relationship between the features of perception of achievement and gender, no relationship is found between task orientation and gender. However, ego orientation of boys are higher than that of girls. When looked at the relationship between the features and age, no relationship is found between age and task or ego orientation. The same result is true for the relationship between the family's level of income and task or ego orientation. As for the relationship between the features and educational level of mothers, task orientation of mothers with university education is higher than that of mothers with primary school education. Also, ego orientation of mothers with primary school education is lower than that of mothers with university education. When looked at fathers' level of education, no relationship between fathers' level of education and task or ego orientation is found. The relationship between karate and task or ego orientation is higher than the other two branches of sports. When looked at the relationship between the features of perception of achievement of the participants and their goals, no relationship is found between task orientation or ego orientation and the participants' goals.

In conclusion, as a result of the study conducted to research the perception of achievement of the elite athletes aged between 10 and 15 who do taekwondo, judo and karate, it has been found that in the gender variable, the ego orientation of men is higher than that of female athletes, and the education level of mothers has a positive effect on athletes' perception of achievement. Also, when taekwondo, judo and karate are researched, karate has high success orientation, which indicates that the perception of achievement differs according to the branch.

Key Words: Martial Arts, Perception of Achievement

1. GİRİŞ

Başarı; aşılması gereken bir durumun içerisinde iken bireyin hedeflerine ulaşabilmesi, kendini mümkün olan en iyi şekilde ispat etmesi ve olumsuz durumları gerekli şekillerde yönetebilmesi olarak tanımlanabilir (Ardahan 2013). Bir başka tanımlamada ise; başarı kavramı bireylerin kendi yaşamları için önemli olduğunu düşündükleri ve gelecekte sahip olmak istedikleri nesne, mevki veya sosyal statü için, kendilerine koydukları hedefler doğrultusundaki planlamalarını izleyerek, yapılması gerekeni en uygun olan şekilde, zamanda ve yerde yapmaları; planlarında beklenmedik bir değişiklik olması durumunda ise, yeni planlar oluşturabilmeleri, hiçbir sapma yaşamadan hedeflerine ulaşabilmeleridir (Seçer 2013). Başka bir deyişle başarı, çocukluğumuzdan itibaren, bize farkında olunarak ya da farkında olunmadan öğretilmiş bir süreçtir (Slade ve Owers 1998). Seibe (1974) ise başarı gereksinimi öğrenilmiş bir gereksinim olduğunu belkide öğrenilmiş gereksinimlerden en önemlisi olduğunu dile getirmiştir.

Spor, çocuklara motor gelişim bireylerin hareket yeteneklerini mükemmelleştirmesine yardımcı olma ve performanslarını artırmalarını sağlamaktadır. Yapılan çalışmalar, spor yapan çocukların hem gündelik hem de eğitim hayatlarında, spor yapmayan çocuklara göre motorik ve hareket becerilerinde daha başarılı olduğunu ispatlamıştır. Çocuklar kendi çabaları ile elde ettikleri verimi ve başarıyı gördükçe o spor dalından hoşlanma dereceleri de artmaktadır. Binlerce çocuk, genç spor yapar ancak içlerinden çok azı şampiyonluk tecrübesi yaşayabilir. Şampiyon olmak için yetenek başta olmak üzere, doğru çalışma, doğru kulüp ve antrenör, imkanlar, doğru beslenme, çevresel destek ve her şeyden önemlisi doğru ve disiplinli çalışmak gerekir. Bununla birlikte sıradan yeteneğe sahip ancak disiplinli, öz disiplini gelişmiş, öğrenmeye açık, denemekten asla vazgeçmeyen, her anı bir öğrenme deneyimine çeviren sporcuların ise uzun dönemde daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir (Biçer ve Pehlivan 2014).

Yapılacak bu çalışma, Taekwondo, Judo ve Karete sporu ile uğraşan 10-15 yaş grubu elit sporcuların başarı algılarının incelenmesi ve ileride bu alanda yapılacak olan çalışmalara ışık tutması açısından önem arz etmektedir.

1.1. Başarı

İnsanlar, var oluşlarından itibaren hep bir arayış içerisinde olmuşlardır. Bu arayışlar içerisinde bir şeyleri başarma arzusu, bireylerin hayatlarındaki en büyük amaçlardan biri haline gelmiştir. Günümüzde bireyler için kendini gerçekleştirme, saygınlık kazanma ve toplumsal bir statüye kavuşma önem kazanmıştır. Bu önem çerçevesinde bireyler özel hayatlarında ve iş yaşamlarında bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için başarılı olmaları gerektiğinin farkına varmışlardır. Kavramsal olarak başarı; "Genel olarak birey için anlamlı olan amaçların, yapılmış günlük programlarla adım adım gerçekleşmesidir" şeklinde açıklanmıştır (Keskin ve Yapıcı 2008). Murray (1955) ise başarı gereksinimini zorlukların üzerinden gelme, gücü kullanma zor olan şeyleri olanaklı olduğunca hızlı ve iyi bir şekilde yapmak çabasına duyulan bir arzu ya da eğilim olarak tanımlamıştır. İnsanın temel fizyolojik gereksinimleri ve öğrenilmiş gereksinimleri vardır. Öğrenilmiş gereksinimlerden belki de en önemlisi başarı gereksinimidir. Başarı, toplumdan topluma ya da zamana bağlı olarak değişse de, toplum ve birey açısından önemli bir gereksinim olmuştur (Seibel 1974).

Başarı da öz yeterlik önem algısı, kişinin bir işi yapmak için gerekli becerilere sahip olduğu konusundaki inancıdır (Bandura 1997). Bir başka ifadeyle, bireyin gelecekte karşılaşılabileceği güç durumların üstesinden gelmede ne derece başarılı olabileceğine ilişkin kendi hakkındaki yargısı ve inancıdır (Aşkar ve Umay 2001). Öz yeterlik bireyin becerilerinin bir fonksiyonu değil, becerilerini kullanarak yapabildiklerine ilişkin yargılarının bir ürünüdür (Kahyaoğlu ve Yangın 2007). Bireylerin kendilerinin bir görevi tamamlamalarıyla ilgili becerileri konusundaki olumlu tutumları onların öz-yeterlik algılarını da olumlu yönde etkilemektedir (Levine, Donitsa-Schmidt 1997). Bandura'nın (1977) özyeterlik kavramına ilk olarak sosyal öğrenme kuramı içerisinde yer verdiği görülmektedir. Sosyal öğrenme kuramına göre insan davranışları ve motivasyonu yoğun bir sağduyu ile düzenlenir ve bunun sonucu olarak öz yeterlik insan davranışlarını düzenleyen birincil faktör olarak belirtilmektedir (Luszczynska ve ark 2005). Bandura'nın (1977) davranış sonundaki beklentiyi yeterlik beklentisinden ayırdığı ve yeterlik inancının güçlüklerle baş etmedeki öneminden bahsettiği görülmektedir (Aypay 2010). Özyeterlik inancını artıran kaynaklar incelendiğinde başarılı deneyimler, olumlu dönütler, pozitiflik gibi kavramlar göze çarpmaktadır. Güçlü bir öz yeterlik başarı ve

iyilik halinin oluşmasını ve en önemlisi kişisel gelişimi ve becerilerin çeşitlenmesini sağlamaktadır. Öz yeterliği yüksek olan bir kişi başarısızlık durumunu doğrudan kendine mal etmeyip yanlış yol ve strateji izlediğini düşünmekte ve çabuk bir şekilde toparlanıp başarıya odaklanabilmektedir (Bandura 1977, Yıldırım ve İlhan 2010). Yüksek öz yeterlik inancına sahip olan üyelerden oluşan grupların performans düzeylerinin daha yüksek olduğu kanısı hakimdir. Yüksek yeterlik inancına sahip olanlar kendileri için daha yüksek hedefler koyarlar, buna bağlı olarak güdülenme ve başarı düzeyleri artar ve daha iyi performans sergilerler (Şanlı 2014).

1.1.1. Başarı Kavramının Dayandığı Kuramsal Temeller

Başarı güdüsü kuramı Mc Clelland'la Atkinson'ın çalışmalarından kaynaklanmıştır (Onaran 1981). Murray, başarı güdülenmesini, bir işi ustaca yapma, mükemmel olarak başarma, engellerin üstesinden gelme, diğerlerinden daha iyi yapma olarak tanımlamıştır. Başarı güdüsü, bireylerin mükemmel sonuçlara ulaşmak için çabalamalarına neden olan saik olarak tanımlanmıştır (McClelland 1985). Temelde bireysel farklılık olarak, bireyin sahip olduğu karakteristik bir nitelik olarak ele alınmıştır. Bu güdüye sahip bireylerin bireysel ve profesyonel hedeflere yönelik olarak istekli ve gayretli çalışma ile zorluklara meydan okuma eğilimlerinin yüksek olduğu belirtilebilir. Bu nedenle başarı güdüsünde mükemmellik, kazanma ve içsel başarı duygusu ön plana çıkar (Atkinson 1964).

Başarı ihtiyacı bireyleri başarıyla özdeşleştirerek, onların gerçek iş başarılarının artmasına neden olan önemli bir faktördür (Can 1985). Araştırmalar yüksek başarı güdüsüne sahip bireylerin bireysel gelişime önem verdiklerini, orta derecede risklere girmeyi istediklerini, sonuçları kolay alınabilecek işlere daha yatkın olduklarını, çoğunlukla kendilerini işlerine adadıklarını, gönüllü olarak sorumluluk üstlendiklerini ve zorluklar karşısında yılmadıklarını, işlerin gidiş yönü hakkında geri bildirim istediklerini göstermiştir (McClelland 1961).

Son zamanlarda, birçok araştırmacı (Spence ve ark 1989) başarı güdüsüne çok faktörlü yaklaşımı benimsemiştir, bu yaklaşıma göre; başarı alanı birden çok bağımsız bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenlerin bir unsuru açısından yüksek başarı, diğeri için aynı yüksek başarıyı ihtiva edeceği anlamına gelmemektedir. Cassidy ve Lynn (1989)'e göre; iş etiği, üstünlük, rekabetçilik, statü tutkusu, para ve varlık düşkünlüğü, başarı güdüsünün temel faktörleridir. Bu araştırmacılar kesin bir

açıklama vermektan kaçınmasına rağmen, diğere ihtiyaçları da (para ve statü hırsı, güç ihtiyaç vb.) ihtiva eden başarılı olma ihtiyaçının çok geniş bir yapısını benimsedikleri görölmektedir.

Ames (1992) amaç odaklı bir yaklaşımla, başarı güdüsünün bireyleri iki amaca yönelttiğini belirtir. Bu amaçlardan ilki; yetkinlik elde etme ve bu yetkinlikleri göstermedir. İkincisi ise; yetkinlikleri iyileştirme ve geliştirmedir.

Elizur (1979) başarı ihtiyaçının üç faktör üzerinde yükseldiğini belirtir. Bu faktörler; davranış boyutu, mukavemet üstesinden gelme ve zaman ufkudur. Araştırmacılar başarı ihtiyaçının davranış boyutuyla ve özellikle davranışın araçsal yönü ile ilişkili olduğunu belirtir. Bunlara ilave olarak başarı ihtiyaçının duygusal (duygular; örneğin memnuniyet veya heyecan) ve bilişsel (inançlar veya fikirler; örneğin, çok sıkı çalışmak) yönleriyle de ilişkili olduğunu belirtir. Davranışın araçsal yönü gizli olmayan durumlar için, diğere ikisi ise daha çok gizli olan duygular ve inançlar içindir.

Mukavemet üstesinden gelme faktörü “rahatsız hatta tehdit edici durumlara meydan okumaya istekli olmak ve onlarla savaşmak” olarak tanımlanabilir (Grote ve James 1991). Bu durum, kolay görevlerden daha çok zor görevleri üstlenmeyi gerektirir. Performans için sorumlulukları paylaşmaktan çok kişisel olarak sorumluluk üstlenmeyi ve imkansız sonuçların üstesinden gelmeyi içerir. Diğere bir deyişle, başarı güdüsü olaylara meydan okumaya (göz önünde bulundurmaya) istekli olmayı ve meydan okuma için nasıl karşılık verileceğini hesaba katmayı kapsamaktadır. Böyle bir karşılık verme; hesaplanmış riskleri alma, anlık ya da üstünkörü çözümlerden daha ziyade sorunlara detaylı ve köklü çözümler bulma ile tezahür eder, Başarı güdüsünün son faktörü görev performansı ile ilişkili zaman ufkudur. Buna göre başarı güdüsünün alabileceği durumlar aşağıda verilmektedir (Schuler ve Prochaska 2001):

- Görevi gerçekleştirmeden önce, kendi başına meydan okuma, (örneğin; belirsiz veya imkânsız durumlarda kararlar alma ve planlar yapma)
- Görevi gerçekleştirme sırasında, kendi başına meydan okuma, (örneğin; çok sıkı çalışma veya zorlukların üstesinden gelme).

- Görevi gerçekleştirdikten sonra, kendi başına meydan okuma, (örneğin; bir çalışma veya onun sonuçları için bireysel sorumluluk alma).
- Görevi gerçekleştirmeden önce tepki verme, kendi başına meydan okuma,(örneğin; beklenen bir kazanç ile uygun risk seviyesinin karşılaştırılması ile olası faaliyetlerden veya meşguliyetten kaçınma yönünde çabalama),
- Görevi gerçekleştirme sırasında tepki verme, kendi başına meydan okuma, (örneğin; problemleri yenilikçi veya yaratıcı çözümlerle destekleme),
- Görevi gerçekleştirdikten sonra tepki verme, kendi başına meydan okuma, (örneğin; birinin başarı ihtiyacından memnuniyet duyması).
- Başarı ihtiyacı ile ilgili diğer bir çalışma da ise “Başarı Güdüsü Envanteri” oluşturulmuş ve bu envanterin şu unsurlardan oluştuğu belirtilmiştir: hedef belirleme, inatçılık, ısrarcılık, başarıya inanma, gurur duyma, üstünlük egemenlik, konsantre olabilmedir (Higgins ve ark 2001), (Byrne ve ark 2004). Bu unsurlardan ilk üçü ana unsurlar, diğer ikisi ise ikincil unsurlar olarak ele alınmıştır.
- Schuler ve Prochaska(2001) ana unsurlar ile ikincil unsurların bir arada olduğu, ancak ana unsurların merkezde ikincil unsurların bu merkezin çevresinde olduğu bir model önermiştir. Böylelikle, başarı ihtiyacının ana unsurları tasvir edildiğinde, ikincil unsurlar ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmacılar başarı ihtiyacının ana unsurlarını; hırslı ve azimli çalışma, özgüven ve göreve ilişkin motivasyon olarak tanımlamıştır.
- Başarı güdüsünün ikincil unsurlarını ise şöyle özetlemişlerdir (Schuler ve Prochaska 2001):
- Telafi Edici Çaba: Bir görevde başarısızlıktan kaçınmak için ayrıca çaba harcamaya gönüllü/istekli olmak.
- Rekabet yönelimi: Rekabetten kaynaklanan motivasyon (diğerlerinden daha hızlı ve daha iyi olma arzusu)
- Başarılı olunacağına dair güven duyma: Üstesinden gelinecek engeller olduğu zamanda dahi başarının elde edileceğine güvenmek.

- Egemenlik, üstünlük: Diğerlerinin üstünde etki ve güç bırakma ihtiyacı (inisiyatif alma eğilimi ve diğer faaliyetleri kontrol altına alma eğilimi)
- Öğrenme isteği: Bilgi uğruna, birinin bilgisini genişletmek için çok zaman ayırma arzu ve isteği.
- Düzenli ve devamlı çalışma: Bir faaliyette düzenli olma arzusu, genellikle bağlı çalışmak (uzun süreli çalışılmadığı zamanlar, bireyin rahatsızlık duyması)
- Korkusuzluk: Zor görevlerde başarısızlık korkusunun eksikliği, süre baskısı altında ya da halk içinde çalışmaktan heyecanlanmamak
- Esneklik: Değişimi kabul etmeye istekli olmak ve yeni görevlere meydan okumaktan zevk almak
- Odaklanma: Durumsal etkilerden telaşlanmaksızın uzun süre için bir şeye konsantre olabilme yeteneği (bir göreve bağlandığı zaman, dış dünyadan soyutlanmaya eğilimli olmak)
- Hedef belirleme: Yüksek hedefler belirleme eğilimi ve bu hedefleri başarmak için uzun dönem planlar yapmak
- Bağımsızlık: Kendi faaliyetleri için sorumluluk almaya eğilimli olmak
- (diğerlerinden emir almaktan daha çok kendi kararlarını uygulamak)
- İçselleştirmek: Kişinin başarısının ya da başarısızlığının, durumsal nedenlerden çok içsel nedenlerden dolayı olduğuna inanmak.
- Israr, inat: Bir hedefe ulaşmak için, uzun süre büyük efor sarf etme isteği.
- Zor görevleri tercih etme: Kolay görevlerden daha çok zor görevler ile meşgul olma isteği
- Üretkenlikten övünç, gurur duyma: Bir işte en iyi olma duygusu
- Kendine hâkimiyet: Kişisel disiplin, kişinin işine adanmışlığı ve kendisini bu doğrultuda kontrol altında tutabilmesi
- Statü kazanma: Kişisel yaşamda yüksek statüye atanma ve profesyonellik kazanma arzusu yukarıda belirtilen hususlar başarı ihtiyacının anlaşılması ve açıklanabilmesi için önemli ipuçları vermektedir. Organizasyonların, çalışanlarının sahip olduğu başarı ihtiyacı düzeylerini belirlerken bu hususlara

dikkat etmelerinde önemli yararlar vardır. Bu unsurların bazılarının çeşitli nedenlerle çalışanlar tarafından gösterilmemiş olması ihtimali de bulunmaktadır. Bu nedenlerin başında organizasyonel amaçların iyi belirlenmemesi, organizasyonel yapının ve kültürün etkin olmaması, işe alma ve seçme yöntemlerinin yetersizliği gibi faktörler yer almaktadır. Önemli olan başarı ihtiyacının çalışanlar açısından ne ifade ettiğinin ve çalışanların bu ihtiyaçlarını tatmin etmek için nasıl davrandıklarının tespitidir. Eğer bu tespitler doğru yapılır ve organizasyonel ortamda bireysel başarı ihtiyacını tatmin edecek şekilde yapılandırılırsa, organizasyonların bu durumdan önemli kazançlar elde etmesi de kuvvetle muhtemel olacaktır.

1.2. Algı

Bir şeye dikkati yöneltmek o şeyin bilincine varma, olarak tanımlanmaktadır (Türk 2014) başka bir tanımla duyu organlarımızca taşınan duyuusal verileri örgütleyip yorumlamaktır.

Algı Çeşitleri: İç algılar (Zihinsel algılar), Dış algılar (Tecrübeye dayanan algılar), Final algısı.

1.2.1. Algı Çeşitleri

İç algı (Zihinsel algılar): Duyu organlarımız yoluyla elde edemediğimiz his, sezgi ve öngörüye dayalı duygular.

Dış algılar (Tecrübeye dayanan algılar): Dış dünyadaki uyarıcıların insan zihninde oluşturduğu algılar (Türk 2014).

Final Algısı: Görsel bir algının diğer bilgi kaynaklarına ve daha önce yaşanan geçmiş deneyimlere bağlı olarak değişebilirliğine verilen addır (Bakan ve Kefe 2012).

Algıyı oluşturan üç unsur bulunmaktadır; Fizyolojik faktörler, Çevresel faktörler, Öğrenilmiş elementler.

Fizyolojik Faktörler: Bu faktörler beş duyu organıyla hissedilen mesajlar ve bu mesajlara beynin geliştirmiş olduğu yorumlamaları kapsamaktadır.

Çevresel Faktörler: Gelenek görenek ve inançlar gibi kişinin sosyal çevresinden kaynaklan mesajlar ve bu mesajların kişinin beyninde yorumlanmasıdır.

Öğrenilmiş Elementler: Bireyin sosyal, kültürel, demografik özellikleri; geleceğe ilişkin beklentileri, toplumsal konumu ve geçmiş tecrübelerinden oluşan faktörleridir (Başbüyük 2014).

1.2.2. Algıyı etkileyen faktörler

Dikkat: Algının en belirgin özelliklerinden biri seçici oluşudur.

Duyusal Yoksunluk: Bireylerin çok sayıda uyarıcıyla karşılaşmasının engellenmesi sonucunda öteki algılarına göre algıda meydana gelen değişikliklerdir.

Güdü: Bireyin davranışını bir hedefin gerçekleşmesine ya da bir nesneyi elde etmeye doğru yönelten ve uyaran içsel güçtür (Türk 2014).

1.3. Başarı Algısı

Seibel (1974) Başarı gereksinimi öğrenilmiş bir gereksinim olduğunu belki de öğrenilmiş gereksinimlerden en önemlisi olduğunu söylemiştir. Sporcuları müsabakalara hazırlamak ve en üst seviyede verim elde etmek için değişik antrenman modelleri kullanılmaktadır. Bu nedenle sporcuda başarı algısının, bireysel ve takım performansında önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Spor ortamında, yaklaşık eşit beceri düzeyine ve eşit şartlara sahip sporcuların sadece bazılarının başarıya ulaştıkları görülmektedir. Başka bir deyişle, sporcular eşit beceri düzeyine ve eşit olanaklara sahip olmalarına rağmen başarıları farklı olabilmektedir. Spor ortamındaki algılanan güdusel iklim, hedef yönelimleri ve algılanan fiziksel yeterlik kavramları sporcuların başarı algılarına etki eden yapılarıdır. Başka bir deyişle, sporcuların başarıyı nasıl değerlendirdikleri, hedef yönelimlerinin ne olduğu, çevreden aldıkları geri bildirimler ve kendilerini fiziksel algılamada yeterli hissedip hissetmedikleri gibi güdüler başarı algısı üzerinde etkili olmaktadır (Ryckman ve Hamel 1993)

1.3.1. Sporda Başarı Algısı ilişkisi

Sporcuları ortaya çıkaran kulüpler, antrenörler, antrenman bilimcileri, spor psikologları ve sporla yakından ilişkisi olan kurumlar sporda başarılı olmak için çaba harcamaktadırlar (Çam 1990). Ardahan (2013), Başarıyı bir işte, bir durum ya da bir süreç karşısında bireyin tanımlanan hedeflerine ulaşması, kendini en iyi şekilde göstermesi ve olumsuzlukların üstesinden gelebilme olarak tanımlamış. Türk (2014)

ise algıyı bir şeye dikkati yöneltmek o şeyin bilincine varma, olarak tanımlanmaktadır. Başarı, bazı insanların rahatça elde edebildiği, bazılarının da çabalayıp kaçırdığı fırsatlar arasında yer almaktadır. Özünde başarı bir umut, bir hayal, hatta bir gereksinimdir. Başarı beklentisinin başarıyı sağlamaya yetmediği, ama yapılan hazırlık, geçmişteki başarılar ve yetenek algısı ile yakından ilgili olduğunu söylenmektedir. Bir başka deyişle başarı beklentisi sonuç ile değil çaba ve çalışma biçimi ile ilişkilidir (Vollmer 1986). Düşük başarı gösteren çocuklar ise özgürlüklerinin kısıtlandığını, çevrelerinin kendilerine karşı olduğunu sanmakta ve yalnızlık duygusu içinde yaşamaktadırlar. Sonucunda ise sağlıklı bir benlik algısı oluşturmaktadırlar. Bu durum karşısında gerçekten de başarının çalışmaya, azim ve gayrete atfedildiği, ulaşılmış her başarı artan güven duygusuna, güven duygusu da daha yüksek hedef ve yönelimlere, yüksek hedef ve yönelimlerde daha yüksek başarıya yol açacaktır (Arıcı 2007).

Sporun doğasında var olan yarışmacılık ya da rekabetçiliğin genellikle başarı motivasyonundan geliştiği kabul edilmektedir. Başarı gereksinimi kuramının odak noktası, bazı bireylerin başarıya dayalı etkinliklerden başarılı çıkmaktan çok üst düzeyde doyum aldıklarıdır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta, başarı algısının bireyden bireye değişeceğidir. Yani her birey kendi başarı davranışını tayin etmekle yükümlüdür. Dolayısıyla, performans dayalı sonuç bireyin çaba ve becerisi olarak algılanırsa, bu başarı olarak kabul edilebilir. Ama performans dayalı sonuç bireyin yeteneksizliği ya da düşük çabasına bağlanırsa bu da başarısızlık olarak kabul edilir. Bu nedenle birisi için başarı sayılan bir şey bir diğeri için başarısızlık sayılabilir (Tiryaki 1997). Bu doğrultuda Spora başarılı bir katılımın sağlanması için başarı algısı sporcular için önem arz etmektedir. Öneminin yanı sıra spor alanı içerisinde başarı algısının teşhisinin ve kontrolünün yapılması için de spesifik ölçüm araçlarını geliştirilmesi de büyük bir önem taşımaktadır.

1.4. Taekwondo

Taekwondo Kore dilinde üç kelimenin birleşmesinden meydana gelmiştir. Tae: ayak tekniklerini, kwon: yumruk ve el tekniklerini, do: nezaket, dürüstlük, sanat, vücut bilgisi olarak fair-play olarak ifade edebiliriz (Mark 1984). Taekwondoda teknik becerileri değişken pozisyonlarda gerek hücum gerekse savunmada teknik ve taktikler ile uygulanma zorunluluğu arz eder (Kim 1995).

1.4.1. Taekwondo'nun Tarihçesi

Taekwondo Kore yarımadasının kuzey kısmında hüküm sürmüş Kogureyo hanedanlığına kadar uzanır. Taekwondo 20. yüzyıla gelinceye kadar geçirdiği evrelerle bugünkü haline kadar gelmiştir, Taekwondo sporu ancak 1943 yılında Kore'nin bağımsızlığına kavuşması ile resmi bir hüviyet kazanarak dünyaya açılmıştır. 16 Eylül 1961 tarihinde kurulan Kore Taekwondo Birliği bu sporun yasallaşmasını ve ülkelere yayılmasını sağladı. 25 Haziran 1962'de Dünya Taekwondosunun merkezi "Kukkiwon" açıldı. Kore Taekwondo Federasyonu Başkanlığına Kim-Un-Yong getirildi. 25 Mayıs 1973'te 17 ülkenin katıldığı ilk Dünya şampiyonası düzenlendi (Lokman 1998). 1982 Seul, 1992 Barcelona Olimpiyatlarında gösteri sporu olarak,2000 Sydney Olimpiyatlarında ise resmi yarışmalar programına alınmıştır (<http://www.worldtaekwondofederation.net/rules/> Erişim, 2019).

1.4.2. Taekwondo'nun Türkiye'ye Girişi

Taekwondo Türkiye'ye 1964 yılında Kore'li General Choi Hong Hi Başkanlığındaki bir heyetin tanıtımı ile girmiştir 1970 yılında dönemin Spor Bakanı İsmet Sezgin, Taekwondo'yu Judo Federasyonuna bağlamış, 1982 yılında da Prof. Dr Esen Beder tarafından bağımsız federasyon olmuştur (Lokman 1998).

1.4.3. Taekwondo'nun Amaçları

Taekwondo sporunun amaçlarını oluşturan beş ana başlık izleyen şekildedir.

- Spor ve sanatsal anlamda uygun biçimde gelişmek
- Kendini savunabilme hareketlerini öğrenmek ve geliştirmek
- Kendisine ve diğerlerine karşı sorumluluk bilincini geliştirmek
- Pozitif katılım içerisinde fiziksel uygunluk elde etmek
- Zihinsel disiplini ve duygusal dengeyi geliştirmek

Taekwondo sporunda yaş sınırlaması yoktur ve özellikle çocuklar için son derece önemli ve yararlı bir spor branşıdır. Taekwondo yapan çocukların, oyunlardaki karmaşık reaksiyonları kavrama kapasitesi artar ve becerileri bu sayede gelişir. Karşısındaki insana saygılı olmayı ve yeteneklerinin farkında olmayı

öğrenirler. Taekwondo sporu ile çocuk yaşta tanışan bireyler erken disipline olmayı öğrenirler. Fiziksel olarak düzgün bir vücudun temellerini erken yaşlarda bu spor ile atarlar ve sağlıklı birer birey olmak için çalışırlar. Taekwondo, bu sporu yapan kişilere merhametli olmayı öğretir ve sorumluluk bilinci aşılar. Sporcuya kendini savunmayı öğreten Taekwondo aynı zamanda ruhsal olarak bir rahatlama sağlar (Ramazanoğlu 2000).

1.4.4. Taekwondo Yarışma Kuralları

Taekwondoda müsabakalar sporcuların yarışmadan 1 gün önce buldukları siklette tartıya çıkmaları ile gerçekleşir. Yarışmalar puanlama usulüne göre yapılır. Puanları bir tekme veya yumrukla yasal puan bölgesine atıldığında kazanılır. Taekwondo müsabakasında genelde puanlar yumruk tekniklerinden çok tekme teknikleri ile kazanılır. Bu vuruşlardan puan kazanmak için sporcular yeterli gücü üretmelidirler (Koh ve Watkinson, 1999). El ve ayak vuruş teknikleriyle yapılan taekwondo müsabakasında amaç yarışma kuralları dahilinde legal vuruşlarla teknik ve taktik olarak puan kazanmaktır. Taekwondoda vuruşların puan olabilmesi için kullanılan elektronik chestproductor (göğüslük), elektronik kasklarda bulunan sensörler ve sporcuların ayaklarına giydikleri ayaklıklarda bulunan sensörlerin vuruş anında kask ve elektronik productor (göğüslük) ile birleşerek belirlenen bar yüksekliğine ulaşması ile gerçekleşir, bunun içinde basınçlı, kuvvetli vuruşlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kask ve yüz kısmına uygulanan tekmeler 3 puan, dönerek kafaya yapılan vuruş 5 puan. Vücuda yapılan vuruşlar 2 puan, vücuda dönerek yapılan legal vuruşların hepsi 4 puan olarak değerlendirilir ([http:// www.worldtaekwondofederation.net/rules/](http://www.worldtaekwondofederation.net/rules/) Erişim, 2019).

1.5. Judo

Judo sporu kelime anlamı olarak JU: Kibarlık, naziklik, Do: Yol demektir. Kısacası “nezaket yolu” anlamına gelmektedir. Judo yalnızca bir fiziksel aktivite yolu olmayıp aynı zamanda bir yaşam tarzıdır (Tenger 1974). Judo herkesin çok iyi bildiği etkili bir savunma sanatıdır. Aynı zamanda Olimpik bir spor olarak savunma sanatları içerisinde en yaygın olanıdır. Judo olimpik kurallar açısından sürekli yenilenen ve geliştirilen spor dalıdır. Judo yarışmalarında neticeye gidebilmek için

çok farklı teknik özellikler uygulanmaktadır. Judo, ayakta başlayıp yerde devam eden bir özelliğe sahiptir (Erişim, 2019: <http://www.judo.gov.tr/tarihce>).

1.5.1. Judo'nun Türkiye'ye girişi

Judo 1950 'li yıllarda Türkiye'ye gelmiş ve ilk çalışmalar başlamıştır. 1962 yılında Güreş federasyonu bünyesinde federe olarak resmi faaliyetlerine başlamıştır. Judo ilk defa 1964 yılında Tokyo olimpiyat oyunlarında yer alarak olimpik bir branş olmuştur. 1966 yılında ise Judo, Türkiye'de bağımsız bir federasyon olmuştur. Judo federasyonunun kurulmasının ardından ilk başkanlığa da Hakkı Isıgöllu atanmış ve 1967'de ilk Türkiye şampiyonası düzenlenmiştir.

1969-1979 yılları arasında Judo ve Taekwondo, 1980-1990 arasında ise Judo ve Karate federasyonu olarak faaliyetlerini yürüten federasyon, 1990 yılından itibaren Judo federasyonu adı altında hizmet vermiştir. Kuruluşundan 1993 yılına dek atama ile göreve gelen federasyon başkanları bu tarihte çıkarılan yönetmeliğe göre seçimle görev almaya başladılar ve ilk seçimlerde Natık Canca Judo federasyonu başkanı olmuştur. 1997 yılından itibaren Judo federasyonu bünyesinde sırasıyla Wuhsu, Aikido ve Kurash branşları yer almış, Wushu ve Aikido 2006 yılında ayrılmış, 2011 yılına kadar Judo ve Kurash federasyonu olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. 2011 yılında son olarak Kurash branşı bünyesinden ayrılmış olup, bu tarihten itibaren Türkiye judo federasyonu olarak faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir (Erişim, 2019: <http://www.judo.gov.tr/tarihce>)

1.5.2. Judo'nun amaçları

Judo, denge, kuvvet, çabukluk, koordinasyon, esneklik gibi kavramları bünyesinde bulunduran spor dalıdır. Judo teknik özellikleri açısından karşı tarafın kuvvetine karşı koymama ve hatta karşıdan gelen kuvvetten yararlanma usulleri ile rakibi en iyi şekilde alt eden seviyeli bir savunma sanatıdır. Bu yönüyle de yediden yetmişe kadar her yaş grubunun çalışabileceği bir bilim dalıdır. Unicef'in çocuklara armağan ettiği bir spor dalı olan Judo aynı zamanda çocukların gelişiminde fiziksel etkilerinin yanı sıra kişiliklerinin de gelişimine büyük katkılarda bulunur. Judo'ya başlama yaşı uluslararası normlara göre ortalama 7 yaş ve üzeridir (Manfred 1979).

1.6.Karate

Kara: Boş, Te: El, Do: Felsefi yol kelimelerinin birleşmesinden oluşan karatedo'nun anlamı boş el yolu'dur. Bu kelimenin birleşik anlamı ise boş elle hiçbir silah kullanmadan kişinin en zor şartlar karşısında kendini savunabilme sanatıdır. Karate bir mücadele sporudur, insana zarar verebilecek bütün teknik ve davranışlar yasaklanmıştır. Bu nedenle tüm ataklar kontrollü olmalıdır. Yarışmacılar tüm tekniklerini karate teknik kuralları içerisinde ve kontrollü olarak uygulamalıdır (Erişim, 2019: <https://www.wkf.net/pdf/wkf-competition-rules-version9-2015-en.pdf>). Karate sporu iki kişinin karşılıklı mücadelesindeki üstünlüğü puan yoluyla belirler. Değişik psikolojik süreçlerin yaşandığı müsabaka ortamında hareketin kontrolünü sağlamak yüksek psikolojik farkındalık ve fiziksel koordinasyon gerektirir (Morgan 2000).

1.6.1. Karate'nin Türkiye'ye girişi

Amerika ve Avrupa kıtasında 1950 yılının ikinci yarısından itibaren hızla yayılan karate çalışmalarının sportif anlamda ulusal federasyonlar halinde örgütlenecek büyüklüğe kavuşması 1961-1963'lü yıllara denk gelir. İlk Avrupa şampiyonasının organize edildiği tarih 1966 ilk dünya şampiyonası tarihi ise 1970'tir. Avrupa'da birçok ülkenin ulusal federasyonlarını kurmaları, Kıta Karate Birliği'nin oluşup kıta ve dünya şampiyonalarının yapılmaya başlanmasından sonra ülkemizde Karate do çalışmaları başlamıştır. Ancak 1969-1970 yılları arasında Sensei Hakkı Koşar tarafından İstanbul'da başlatılan Karate çalışmaları gururla ifade etmeliyiz ki kısa zamanda Avrupa ve dünya ülkeleri ile entegre hale getirilmiştir. Bugün Türk karatesini Avrupa ve Dünya şampiyonalarında temsil eden gençlerimiz, bireysel ve takım karşılaşmalarında aldıkları derecelerle Türk sporunun medarıftiharı konumundadırlar (Erişim, 2019: <http://www.karate.gov.tr/?s=tarihce>)

1.6.2. Karate'nin Amaçları

Karate bir spordur, insana zarar verebilecek bütün teknik ve davranışlar yasaklanmıştır. Bu nedenle tüm ataklar kontrollü olmalıdır. Yarışmacılar tüm tekniklerini karate teknik kuralları içerisinde ve kontrollü olarak uygulamalıdır. Karate kuralları içerisinde doğru mesafe, tamamlanmış tekniğin son noktasının hedefe temas etmesi ya da yaklaşmasını ifade eder. Bir tekme ya da yumruğun deriye

teması ve 5 cm yaklaşması karate müsabakalarında doğru mesafe olarak tanımlanır. Bu nedenle surat seviyesine yapılan yumruk vuruşu hedefe belirtilen mesafede olmalı ve rakip tarafında da yapılan tekniğe müdahale edilmemesi ile birlikte diğer kriterlerin de oluşması halinde puan olarak değerlendirilebilir. Karate sporunda kontrolsüz davranışlar sırasıyla uyarı cezası “Chukoku”, 2. Uyarı cezasında “Keikoku” ve kontrolsüzlüğe maruz kalan yarışmacıya 1 puan “İppon”, 3.uyarı cezasında “Hansoku Chui” ve kontrolsüzlüğe maruz kalan yarışmacıya 2 puan “Nihon”, 4. uyarı cezasında ise kontrol dışı vuran yarışmacı “Hansoku” kararı ile diskalifiye edilir. Kontrolsüz yapılan atağın şiddetine bağlı olarak bu cezalar sıraya uymadan direk olarak da verilebilir (Erişim, 2019: <https://www.wkf.net/pdf/wkf-competition-rules-version9-2015-en.pdf>).

1.7. Taekwondo, Judo, Karate ve Başarı Algısı İlişkisi

Teknolojik ve iletişim rekabetinin giderek arttığı günümüz spor dünyasında, elde edilen başarılar, tüm dünyada büyük yankı uyandırmaktadır. Sporun toplum üzerindeki etkisini artırması ve medyanın her geçen gün spora daha fazla ilgi göstermesi, bu müsabakaların önemini giderek artırarak, başarılı ülkeler için gurur ve prestij kaynağı oluşturmaktadır. Genel olarak, nüfus ve ekonomik şartlar gibi faktörlerin sportif başarıda etkisi olmakla birlikte, ülkeler arasında rekabetin artması, özellikle elit sporcu yetiştirme ve geliştirmede stratejik yöntemlerin kullanılmasına olan ihtiyacı artırmıştır. Başarı, sporun yaygınlaştırılması için ayrılan yatırım kaynakları ve bu kaynakların ne kadar verimli kullanıldığı ile yakından ilişkilidir. Üst düzey sporlarda performans, sporcunun genetik yeterliği ile içinde bulunduğu çevresel ve fiziksel şartların birleşimi olduğundan (De Bosscher ve ark 2006), her spor branşında olduğu gibi Taekwondo sporunda da bu durumlar önem arz etmektedir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel tarama modelinde desteklenmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar 2014). Tarama modelinde desenlenen araştırmaların sahip olduğu en önemli özelliklerden biri bu tür araştırmaların verilerinin farklı kaynaklardan toplanması, araştırılan konuyla ilgili ayrıntılı bilgi sahibi olunması ve verilerin çok fazla kişiden toplanması nedeniyle geçerliliğin yüksek olmasıdır (Karakaya 2011).

2.2. Araştırma Grubu

Bu araştırma için elit düzeyde Taekwondo, Judo, Karate sporu yapan 10-15 yaş arası sporculardan seçkisiz uygun örneklem yöntemiyle 137 erkek 115 kız toplamda 252 sporcu araştırma grubu oluşturulmuştur.

Bu araştırma etik kurulun 22.12.2017 tarih ve 03 sayılı kararı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Bu form araştırma grubunu oluşturan bireyler hakkında bilgi toplamak için hazırlanmıştır. Kişisel Bilgi Formu cinsiyet, yaş, başarı durumu, anne ve baba eğitim düzeyi, aile ortalama aylık geliri ve hedeflenen başarı ile ilgili ifadeleri içermektedir.

Başarı Algısı Envanteri

Başarı Algısı Envanteri (Çocuk Versiyonu - BAE-Ç), (The Children's Version of The Perception of Success Questionnaire- POSQ-CH), Roberts,(Treasure and Balague 1998) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması (Kazak, Çetinkalp 2006) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, yargıların beş değerlendirme basamağına göre yapıldığı 6'sı görev, 6'sı ego yönelimi olmak üzere 12 maddeden oluşmakta ve iki alt boyut içermektedir. Görev Yönelimi alt Boyutu Maddeleri 4, 5, 7, 8, 9, 12. Ego Yönelimi Alt Boyutu Maddeleri 1, 2, 3, 6, 10, 11. Her alt ölçek için kişinin puanı: İlgili alt ölçekten elde edilen toplam puanın alt ölçekteki madde sayısına bölünmesi ile bulunur. Ölçeğin Cronbach alpha değerleri, görev yönelimi alt ölçeği için .70 ve ego yönelimi alt ölçeği için ise .82 olarak bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizi sırasında, çalışmanın hedefine uygun örneklem grubunu oluşturan sporcuların demografik bilgilerini tanımlayıcı sıklık ve yüzde dağılımları çıkartılmıştır.

Uygulanan ölçeğe verilen cevapların ortalamaları ve standart sapmaları gözlemlenerek, sporcuların başarı algısı düzeylerine yönelik dağılımlar oluşturulmuştur. Akabinde demografik değişkenler açısından kategorikleştirilmiş ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için; ilk önce başarı algısı ölçeği alt boyutlarının normal dağılım gösterip göstermedikleri Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi ile test edilmiştir. Çizelge.1'deki belirtilen sonuçlardan görüldüğü üzere neredeyse tüm ölçme araçlarının alt boyutlarında sonuçlar anlamlı çıkmıştır. Normal dağılım göstermedikleri için alt boyutlara ilişkin bağımsız değişkenlerle; başarı algısı düzeyleri parametrik olmayan analiz testleri kullanılmıştır. İkili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi ve çoklu karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır.

Veriler bilgisayarda SPSS (Statistical Package For Social Scientists for Windows Release 20,0) programında analiz edilmiş, anlamlılığı 0,05 düzeyinde sınanmış, sonuçlar araştırmamanın amacına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

Çizelge1: Başarı Algısı Ölçeği Boyutlarına Uygulanan Kolmogorov Smirnov Testi ve Shapiro Wilk Testi Sonuçları

Başarı Algısı Alt Boyutları	Kolmogorov Smirnov Testi			Shapiro-Wilk Testi		
	Statistic	sd	p	Statistic	sd	p
Görev Yönelimi	0,144	252	0,000	0,896	252	0,000
Ego Yönelimi	0,155	252	0,000	0,882	252	0,000

3. BULGULAR

Taekwondo, judo, karate sporu ile uğraşan 10-15 yaş grubu elit sporcuların başarı algılarının incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Çizelge 2. Araştırma Grubuna Ait Demografik Özellikler

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kız	115	45,6
	Erkek	137	54,4
	Toplam	252	100,0
Yaş	10-11 yaş	51	20,2
	12-13 yaş	131	52,0
	14-15 yaş	70	27,8
	Toplam	252	100,0
Aile Aylık Gelir	1000-2000 TL	21	8,3
	2001-3000 TL	167	66,3
	3001 ve Üzeri	64	25,4
	Toplam	252	100,0
Anne Eğitim Durumu	İlk Okul	149	59,1
	Lise	56	22,2
	Üniversite	47	18,7
	Total	252	100,0
Baba Eğitim Durumu	İlk Okul	129	51,2
	Lise	51	20,2
	Üniversite	72	28,6
	Total	252	100,0
Branş	Taekwondo	86	34,1
	Karate	81	32,1
	Judo	85	33,7
	Total	252	100,0
Başarı Hedefleri	Bireysel Başarı Hedefi	28	11,1
	Ulusal Düzeyde Başarı	48	19,0
	Avrupa Düzeyinde Başarı	39	15,5
	Dünya Düzeyinde Başarı	36	14,3
	Olimpik Düzeyde Başarı	101	40,1
	Total	252	100,0

Çizelge 2’de tüm katılımcıların ankete katılımdaki verdikleri cevaplara göre sayıları ve bu sayıların kendi çerisindeki yüzdeler oranları verilmiştir. Bu veriler

incelendiğinde; araştırmaya 115 kız (%45,6), 137 erkek (%54,4) olmak üzere toplam 252 sporcu katılmıştır. Katılımcıları 51 (%20,2)'i 10-11 yaş kategorisinde, 131 (%52)'i 13-13 yaş kategorisinde ve 70 (%27,8)'i 14-15 yaş kategorisinde yer almaktadır. Aile aylık gelir durumuna göre katılımcıların 21 (%8,3)'i 1000-2000 TL arası gelire, 167 (%66,3)'si 2001-3000 TL arası gelire ve 47 (%18,7)'si 3001 ve üzeri gelire sahiptir. Anne eğitim durumuna göre 149 (%59,1)'u İlkokul, 56 (%22,7)'u lise ve 47 (%18,7)'si üniversite düzeyinde eğitime sahiptir. Baba eğitim durumuna göre 129 (%51,2)'u İlkokul, 51 (20,2)'i lise ve 72 (%28,6)'si üniversite düzeyinde eğitime sahiptir. Branşa göre 86 (%34,1)'sı taekwondo, 81 (%32,1)'i karate ve 85 (%33,7)'i judo dallarında yarışmaktadırlar. Başarı hedefleri değerlendirildiğinde, 28 (%11,1)'i bireysel başarı hedefi ile, 48 (%19)'i ulusal başarı hedeflemekte, 39 (%15,5)'i Avrupa şampiyonalarında başarı hedeflemekte, 36 (%14,3)'sı Dünya şampiyonalarında başarı hedeflemekte ve 101 (%40,1)'i olimpiik düzeyde başarı hedeflemektedir.

Çizelge 3. Araştırmaya Katılan sporcuların Başarı Algısı Ölçeği Alt Boyut Puan Ortalamalarına Ait n, X, SS ve Cronbah Alpha Değerleri

	n	X	Ss	Cronbach Alpha
Görev Yönelimi	252	4,55	0,43	.70
Ego Yönelimi	252	4,34	0,60	.82

Araştırma kapsamındaki sporcuların başarı algısı ölçeği, *görev yönelimi* boyutuna ait puan ortalamaları $X = 4,55$, *ego yönelimi* boyutuna ait puan ortalamaları $X = 4,34$ olarak bulunmuştur.

Çizelge 4. Katılımcıların Başarı Algısı Ölçeğinden Elde Ettiği Puanların Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Tespit Etmek Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Topl.	U	p
Görev Yönelimi	Kız	115	122,40	14075,50	7405,500	0,406
	Erkek	137	129,95	17802,50		
Ego Yönelimi	Kız	115	115,68	13303,50	6633,500	0,030*
	Erkek	137	135,58	18574,50		

*p<0,05

Çizelge 4'de Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Mann Whitney U testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar cinsiyet değişkenine göre sporcuların,

başarı algısı ölçeği, görev yönelimi ($U=7405,500$; $P>0,05$) alt boyutuna ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; ego yönelimi ($U=6633,500$; $P<0,05$) alt boyutuna ait puan ortalamalarının ise erkek sporcular lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir. Sporcuların cinsiyetlerine göre; görev yönelimlerinde aralarında bir farklılık olmasa da, ego yönelimlerinde erkeklerin başarı anlamında ego yönelimlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Çizelge 5. Katılımcıların Başarı Algısı Ölçeğinden Elde Ettiği Puanların Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Tespit Etmek Amacıyla Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları.

	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Görev Yönelimi	10-11 Yaş	51	133,61	2	1,548	0,461
	12-13 Yaş	131	128,25			
	14-15 Yaş	70	118,05			
Ego Yönelimi	10-11 Yaş	51	132,50	2	2,502	0,286
	12-13 Yaş	131	130,33			
	14-15 Yaş	70	114,96			

Çizelge 5’de Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının yaş aralığı değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Kruskal Wallis-H testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar; yaş aralığı değişkenine göre sporcuların, başarı algısı ölçeği, görev yönelimi [$\chi^2_{(2)}= 2,127$; $p>0,05$] ve ego yönelimi [$\chi^2_{(2)}= 0,345$; $p>0,05$] alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermiştir. Sporcuların görev ve ego yönelimlerinde yaş aralıkları arasında bir farklılık görülmemektedir.

Çizelge 6. Katılımcıların Başarı Algısı Ölçeğinden Elde Ettiği Puanların Ailenin Aylık Geliri Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Tespit Etmek Amacıyla Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Gelir Aralığı	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Görev Yönelimi	1000-2000 TL	21	99,62	2	4,124	0,127
	2001-3000 TL	167	131,73			
	3001 ve Üzeri	64	121,66			
Ego Yönelimi	1000-2000 TL	21	118,98	2	3,127	0,158
	2001-3000 TL	167	132,65			
	3001 ve Üzeri	64	112,91			

Çizelge 6’da Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının ailenin aylık geliri değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Kruskal Wallis-H testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar; ailenin aylık geliri değişkenine göre sporcuların, başarı algısı ölçeği, görev yönelimi [$X^2_{(2)}= 4,124$; $P>0,05$] ve ego yönelimi [$X^2_{(2)}= 3,127$; $P>0,05$] alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermiştir. Gelir durumları etkeninin sporcuların görev ve ego yönelimlerinde bir fark oluşturmadığı görülmektedir.

Çizelge 7. Katılımcıların Başarı Algısı Ölçeğinden Elde Ettiği Puanların Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Tespit Etmek Amacıyla Yapılan Kruskall Wallis Testi Sonuçları

	Anne Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sd	X^2	p	Fark
Görev Yönelimi	A İlk Okul	149	114,82	2	11,224	0,004**	A<C
	B Lise	56	135,29				
	C Üniversite	47	153,06				
Ego Yönelimi	A İlk Okul	149	114,26	2	10,489	0,005	A<B A<C
	B Lise	56	142,75				
	C Üniversite	47	145,94				

**p<0,01

Çizelge 7’de Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının yaş değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Kruskal Wallis-H testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar; yaş değişkenine göre sporcuların, başarı algısı ölçeği, görev yönelimi [$x^2_{(2)}= 11,224$; $p<0,05$] alt boyutuna ait puan ortalamalarının anne eğitim durumu ilköğretim düzeyinde olanlara göre üniversite düzeyinde olanlar lehine anlamlı ve ego yönelimi [$x^2_{(2)}= 10,489$; $p<0,05$] alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anne eğitim durumu ilköğretim düzeyinde olanlar aleyhine anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Sporcuların annelerinin eğitim durumları incelendiğinde; eğitim durumu artışıyla görev ve ego eğilimleri birbirleriyle paralellik göstermektedir.

Çizelge 8. Katılımcıların Başarı Algısı Ölçeğinden Elde Ettiği Puanların Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Tespit Etmek Amacıyla Yapılan Kruskall Wallis Testi Sonuçları

Baba Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sd	X^2	p
--------------------	---	-----------------	----	-------	---

Görev Yönelimi	A	İlk Okul	129	121,85	2	2,127	0,345
	B	Lise	51	139,14			
	C	Üniversite	72	125,88			
Ego Yönelimi	A	İlk Okul	129	125,59	2	0,345	0,891
	B	Lise	51	124,08			
	C	Üniversite	72	129,85			

Çizelge 8’de Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Kruskal Wallis-H testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar; baba eğitim durumu değişkenine göre sporcuların, başarı algısı ölçeği, görev yönelimi [$\chi^2_{(2)}= 2,127$; $p>0,05$] ve ego yönelimi [$\chi^2_{(2)}= 0,345$; $p>0,05$] alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermiştir. Sporcuların babalarının eğitim durumlarının görev ve ego yönelimi açısından bir fark oluşturmadığı görülmektedir. Başarı algısında da bir fark oluşturmamaktadır.

Çizelge 9. Katılımcıların Başarı Algısı Ölçeğinden Elde Ettiği Puanların Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Tespit Etmek Amacıyla Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Branş	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Fark	
Görev Yönelimi	A	Taekwondo	86	113,88	2	24,245	0,000**	B>A
	B	Karate	81	158,69				B>C
	C	Judo	85	108,59				
Ego Yönelimi	A	Taekwondo	86	120,27	2	15,322	0,000**	B>A
	B	Karate	81	151,51				B>C
	C	Judo	85	108,97				

** $p<0,01$

Çizelge 9’da Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının branş değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Kruskal Wallis-H testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar; branş değişkenine göre sporcuların, başarı algısı ölçeği, görev yönelimi [$\chi^2_{(2)}= 24,245$; $p<0,05$] ve ego yönelimi [$\chi^2_{(2)}= 15,322$; $p<0,05$] alt boyutlarına ait puan ortalamalarının taekwondo ve judo sporcularına göre karate sporcuları lehine anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Değerlendirdiğimiz bu üç branş arasında, görev ve ego yönelimleri değişkenleri açısından karate branşında bulunan sporcuların diğer branşlardaki sporculara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Çizelge 10. Katılımcıların Başarı Algısı Ölçeğinden Elde Ettiği Puanların Başarı Hedefi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Tespit Etmek Amacıyla Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Başarı Hedefi	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Görev Yönelimi	Bireysel Başarı Hedefi	28	113,55	2	9,476	0,50
	Ulusal Düzeyde Başarı	48	103,84			
	Avrupa Düzeyinde Başarı	39	146,31			
	Dünya Düzeyinde Başarı	36	127,32			
	Olimpik Düzeyde Başarı	101	132,92			
Ego Yönelimi	Bireysel Başarı Hedefi	28	137,95	2	4,143	0,387
	Ulusal Düzeyde Başarı	48	113,59			
	Avrupa Düzeyinde Başarı	39	114,64			
	Dünya Düzeyinde Başarı	36	134,47			
	Olimpik Düzeyde Başarı	101	131,20			

Çizelge 10'da Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının Başarı Hedefi değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Kruskal Wallis-H testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar; başarı hedefi değişkenine göre sporcuların, başarı algısı ölçeği, görev yönelimi [$x^2_{(2)}= 9,476$; $p>0,05$] ve ego yönelimi [$x^2_{(2)}= .143$; $p>0,05$] alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermiştir. Sporcuların başarı hedefleri alanında görev ve ego yönelimi değişkenlerinde bir fark olmadığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA

Elit sporcular her zaman rekabet içindedirler. Diğerlerinden daha hızlı ve daha iyi olma arzusu başarıyı tetikler bu durum çoğu zaman olumlu görünse de olumsuz durumların olduğunda literatürde geçmektedir.

Taekwondo, Judo ve Karate sporları da bireysel bir spor olduklarından hedeflenen seviyeye ulaşmak için son yıllarda gelişen teknolojik materyallerin Taekwondo, Judo, Karate müsabaka ve antrenman sistemlerinde değişikliğe neden olmuştur. Sporcuların üzerlerine giydikleri elektronik aksamli ekipmanlardan puan almak belirli bir kuvvet ve teknik detayla gerçekleşir.

Sporcuların bu duruma ayak uydurması için teknik yeterlilikleri ve güncel antrenman metotları, öz yeterlik, eğitim düzeyi, sportif performansı, aile durumu, anne-baba etkisi, antrenör, yarışma atmosferi, motivasyon, ekonomik şartlar, fiziksel özellikler, karar verme, kaygı gibi iç ve dış faktörler bu sporlarda da başarı algısı için önem arz etmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde; araştırmaya 115 kız (%45,6), 137 erkek (%54,4) olmak üzere toplam 252 sporcu katılmıştır. Katılımcıları 51 (%20,2)'i 10-11 yaş kategorisinde, 131 (%52)'i 12-13 yaş kategorisinde ve 70 (%27,8)'i 14-15 yaş kategorisinde yer almaktadır. Branşlara yönelik dağılıma bakıldığında; 86 (%34,1)'si taekwondo, 81 (%32,1)'i karate ve 85 (%33,7)'i judo dallarında yarışmaktadırlar. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri incelendiğinde; aile aylık gelir durumuna göre katılımcıların 21 (%8,3)'i 1000-2000 TL arası gelire, 167 (%66,3)'si 2001-3000 TL arası gelire ve 64 (%25,4)'si 3001 ve üzeri gelire sahiptir. Anne eğitim durumuna göre 149 (%59,1)'u ilkokul, 56 (%22,2)'si lise ve 47 (%18,7)'si üniversite düzeyinde eğitime sahiptir. Baba eğitim durumuna göre 129 (%51,2)'u ilkokul, 51 (20,2)'i lise ve 72 (%28,6)'si üniversite düzeyinde eğitime sahiptir (Çizelge 2).

Yapılan araştırmaya göre; cinsiyet değişkenine göre sporcuların başarı algısı ölçeği görev yönelimi ($p>0,05$) alt boyutuna ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; ego yönelimi ($p>0,05$) alt boyutuna ait puan ortalamalarının ise erkek sporcular lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir (Çizelge 3).

Yaş değişkenine göre sporcuların başarı algısı ölçeği görev yönelimi ($p>0,05$) alt boyutuna ait puan ortalamalarının anne eğitim durumu ilköğretim düzeyinde olanlara göre üniversite düzeyinde olanlar lehine anlamlı ve ego yönelimi ($p>0,05$) alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anne eğitim durumu ilköğretim düzeyinde olanlar aleyhine anlamlı sonuçlar bulunmuştur (Çizelge 7).

Araştırmaya 115 kız (%45,6), 137 erkek (%54,4) olmak üzere toplam 252 sporcu katılmıştır. Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren “Mann Whitney u” testi sonuçları cinsiyet değişkenine göre sporcuların başarı algısı ölçeği görev yönelimi ($p>0,05$) alt boyutuna ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; ego yönelimi ($p<0,05$) alt boyutuna ait puan ortalamalarının ise erkek sporcular lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir (Çizelge 4).

Katılımcıların 51 (%20,2)’i 10-11 yaş kategorisinde, 131 (%52)’i 12-13 yaş kategorisinde ve 70 (%27,8)’i 14-15 yaş kategorisinde yer almaktadır. Katılımcıların yaş gruplarına bakıldığında %52’sinin 13 yaşında olduğu ve bu yaş grubunun yoğunlukta olduğu görülmektedir (Çizelge 5).

Katılımcıların başarı hedefleri değerlendirildiğinde, 28 (%11,1)’i bireysel başarı hedefi ile 48 (%19)’i ulusal başarı hedeflemekte, 39 (%15,5)’i Avrupa şampiyonalarında başarı hedeflemekte, 36 (%14,3)’sı Dünya şampiyonalarında başarı hedeflemekte ve 101 (%40,1)’i olimpiik düzeyde başarı hedeflemektedir. Olimpiik düzeyde başarı hedefleyen sporcuların %40,1 olduğu, bireysel başarı hedefleyen sporcuların yüzdeler oranının ise %11,1 olduğu görülmüştür (Çizelge 10). Başarı hedefleri oranı ve araştırma yapılan yaş grupları göz önüne alındığında; bu yaş aralığında olimpiik düzeyde başarı hedefleyen sporcuların başarı algısı konusunda bilinçli hedefleri olduğu söylenebilir. Bununla birlikte katılımcıların başarı algısı ölçeğinden elde ettiği puanların yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına bakıldığında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p>0,05$). Başoğlu (2017)’nin Grekoromen Yıldız Erkek Güreş Milli Takım oyuncularının başarı algısı ve öz yeterlik düzeylerini inceleyen çalışmasına bakıldığında, Başarı Algısı Ölçeği puan ortalamaları yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p>0,05$). Seçer’in (2013) çalışmasında katılımcıların yaşları ile kişisel başarı algısı boyutları incelenmiş, 39 farklı yaş

gruplarındaki bireylerin hırs ve sorumluluk boyutu içerisine giren işleri daha büyük azimle yaptıkları, başarıma ihtiyacının bu kişilerde oldukça yoğun görüldüğü belirtilmiştir. Yaptığımız araştırma ile Başoğlu'nun yaptığı araştırmada fark görülmemesi sebebi yaş gruplarının az olması olabilir.

Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının başarı hedefi değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Kruskal Wallis-H testi sonuçları incelendiğinde; başarı hedefi değişkenine göre, sporcuların başarı algısı ölçeği, görev yönelimi ($p>,05$) ve ego yönelimi ($p>,05$) alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermiştir. Altıntaş ve arkadaşlarının (2009) genç futbol oyuncularının spora katılım güdülerini ve başarı algı düzeylerini belirlemek ve başarı algısının genç futbol oyuncularının spora katılım güdülerinin belirleyicisi olup olmadığını inceleyen çalışmaya bakıldığında; genç futbol oyuncularının ego yönelim ortalama puanları görev yönelim ortalama puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Spora katılım güdeleri ele alındığında en önemli olarak belirtilen katılım güdüsü alt boyutu beceri geliştirme ve takım üyeliği olarak bulunmuştur.

Katılımcıların başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının branş değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren Kruskal Wallis-H testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar; branş değişkenine göre sporcuların, başarı algısı ölçeği, görev yönelimi $p<0,05$ ve ego yönelimi $p<0,05$ alt boyutlarına ait puan ortalamalarının taekwondo ve judo sporcularına göre karate sporcuları lehine anlamlı sonuçlar bulunmuştur (Çizelge 9).

Araştırmaya katılan sporcuların başarı algısı alt boyut puan ortalamalarına ait olan Crombach Alpha değerleri incelendiğinde; Wang, Chatzisarantis, Spray, ve Biddle'in ergenler grupları üzerinde yapmış oldukları çalışmaların sonuçları, fiziksel aktiviteye yönelik üst düzeyde güdülenmenin yüksek görev ve yüksek ego yönelimi ile açıkladıkları görülmektedir. Mevcut çalışmanın sonuçları da bu çalışmaların sonucu ile örtüşmektedir. Mevcut çalışmada ego yönelimi ile görev yönelimi arasında ilişki incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Sinan'ın 2015' te özel ve devlet okullarındaki öğrencilere yönelik yapmış olduğu çalışmada ego yönelimi ve görev yöneliminin diğer değişkenler ile arasında istatistiksel açıdan ilişkiye rastlanamamıştır. Ayrıca ego yönelimi arttığında görev yönelimde artış

olduğu sonuçlarına varılmıştır. Bu sonuçlar mevcut çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir.

Kelecek (2013) yaptığı çalışmada sporcuların tutkunluk düzeylerinin; optimal performans duygu durumu, güdüsel yönelim ve hedef yönelimini belirlemedeki rolü üzerine yaptığı çalışma sonucu elde edilen bulgular, sporcuların yaptıkları spora karşı olan tutkunlukları yoğun olan bireylerin, bireysel gelişimi ön planda tuttuklarını, görev gerekliliklerini eksiksiz yerine getirmeye çalıştıklarını ve sıkı çalışmanın beceri gelişiminin odağında olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Çalışma sonuçlarına göre, bu bireyler aynı zamanda kazanmaya, rakibe karşı elde edilen üstünlüğe ve sosyal yönden bu başarılar ile gelen saygı/popülerliğe de önem vermektedirler. Bu durumun hem görev yönelimi hem de ego yönelimi ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Mevcut çalışmamız da görüldüğü üzere görev ve ego yönelimi ile başarı algısı arasındaki pozitif ilişki bulunmaktadır. Bu iki çalışmanın sonucu birbirini destekler niteliktedir.

Başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren sonuçlar cinsiyet değişkenine göre sporcuların başarı algısı ölçeği görev yönelimi alt boyutuna ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; ego yönelimi alt boyutuna ait puan ortalamalarının ise erkek sporcular lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir. Bozkurt (2014) okul sporlarına katılan öğrencilerin katılım motivasyonu, başarı algısı ve öz yeterliklerini incelemiş olduğu çalışmaya bakıldığında başarı algısı değişkeni incelendiğinde, takım ve bireysel sporlar ile uğraşan kız ve erkekler arasında ego yönelim alt boyutu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bireysel sporlar ile uğraşan kız ve erkeklerin takım sporları ile uğraşanlara göre ego yönelim puanların anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mevcut çalışmada başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren sonuçlar cinsiyet değişkenine göre sporcuların başarı algısı ölçeği görev yönelimi alt boyutuna ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; ego yönelimi alt boyutuna ait puan ortalamalarının ise erkek sporcular lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir. Bu çalışmaların ortak noktası ego yöneliminin görev yönelimi alt boyutuna göre bireysel sporlarla ilgilenen kız ve erkek sporcularda daha

yüksek düzeyde olduğu göstermektedir. Bu çalışmaların sonuçları birbiri ile örtüşmektedir. Dolayısıyla, erkek sporcuların diğerlerinden üstün ve zirvede olduklarında kız sporculara göre performanslarından daha fazla memnun olduklarını söyleyebiliriz. Yine Canpolat ve Kazak'ın (2011) yaptığı çalışmalar bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Yine Bozkurt'un yaptığı bu çalışmada erkek sporcularda gelir düzeyi ile başarı algısı değişkenleri incelendiğinde, gruplar arasında sadece başarı algısının görev yönelimi alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, ego yönelim boyutu açısından gelir düzeyi gruplarında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir. Kız sporcularda ise gelir düzeyi ile başarı algısı değişkeni incelendiğinde, gruplar arasında sadece başarı algısının ego yönelimi alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ve görev yönelim boyutu açısından gelir düzeyi gruplarında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir. Mevcut çalışmanın başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının ailenin aylık geliri değişkenine göre sporcuların başarı algısı ölçeği görev yönelimi ve ego yönelimi alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermiştir (Çizelge 6). Çalışmaların sonuçları benzerlik gösterse de sonuçların farklı çıkmasının sebebi Bozkurt'un çalışmasında yer alan takım sporları branşlarının da sonucu etkilemesi olabilir.

Başarı algısı ölçeği alt boyutlarına ait puan ortalamalarının ailenin yaş değişkenine göre sporcuların başarı algısı ölçeği görev yönelimi ve ego yönelimi alt boyutlarına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermiştir. Sinan'ın (2015) spor yapan lise öğrencilerinin güdülenme profilleri ve başarı algısı özelliklerinin bazı değişkenlere göre inceleyen çalışmasında, katılımcıların başarı algısı özelliklerinin yaş ile ilişkilerine bakıldığında, yaş ile görev yönelimi ve ego yönelimi arasında ilişki bulunamamıştır. Yaptığımız çalışmanın sonucu da bu çalışmanın sonucu ile paralellik göstermektedir.

Bölükbaş'ın (2010) yaptığı çalışmada anne ve babanın eğitim düzeyi arttıkça, öğrencilerin başarı puan ortalamaları yükselmektedir. Ancak bu puan ortalamaları, istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılaşmaya neden olmamıştır. Araştırmanın ve mevcut çalışmanın bu bulgusu, sporcuların başarısı algıları üzerinde anne ve babanın eğitim düzeyinin etkisini inceleyen diğer araştırmalarla (Tucker, 1996;

Westberry, 1996; Deniz ve Tuna, 2006; Gelbal, 2008) paralellik göstermektedir (Çizelge 8).

Ardahan ve İpeker'in (2013), Ardahan ve Ezici (2015) yapmış oldukları çalışmalara bakıldığında başarı algısı arttıkça yaşam doyumunun arttığı sonucuna varılmıştır. Literatürde yaşam doyumu ve başarı algısı üzerine yapılan çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda olduğu gibi mevcut çalışmada da eğitim ve gelir düzeyinin artması hedef yönelimini pozitif yönde etkilemektedir. Dolayısıyla ailelerin eğitim ve gelir düzeyinin artması çocuklarının bireysel sporlarda hedef yönelimlerinin belirlenmesinde etkin rol aldığı söylenebilir.

Pintrich (2000) tarafından geliştirilen “ego merkezli (ego goals)” ve “görev merkezli amaç (task goals)” olmak üzere iki alt amacı olan Başarılacak Amaç Teorisidir. Çalışkan'ın (2018) ultra maratoncular üzerine yapmış olduğu çalışmada erkek katılımcıların çoğunluğu göz önüne alınarak ego yönelimlerinin pozitif yönde anlamlı farklılık göstermesi, eğitim düzeyinin arttıkça başarı algısının artması gibi sonuçlar mevcut çalışmamızın sonuçları paralellik göstermektedir.

Kelecek (2013) yaptığı çalışmada sporcuların tutkunluk düzeylerinin; optimal performans duygu durumu, güdüsel yönelim ve hedef yönelimini belirlemedeki rolü üzerine yaptığı çalışma sonucu elde edilen bulgular, sporcuların yaptıkları spora karşı olan tutkunlukları yoğun olan bireylerin, bireysel gelişimi ön planda tuttıklarını, görev gerekliliklerini eksiksiz yerine getirmeye çalıştıklarını ve sıkı çalışmanın beceri gelişiminin odağında olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Çalışma sonuçlarına göre, bu bireyler aynı zamanda kazanmaya, rakibe karşı elde edilen üstünlüğe ve sosyal yönden bu başarılar ile gelen saygı/popülerliğe de önem vermektedirler. Bu durum hem görev yönelimi hem de ego yönelimi ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Elit seviyedeki sporcuların başarı algılarını incelemek ve bu değişkenleri cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, aile eğitim düzeyi, spor branşı ve başarı hedefleri açısından karşılaştırma amacıyla yapmış olduğumuz çalışmada; elit seviyedeki değişik spor branşları (taekwondo, judo, karate) ile uğraşan 10-15 yaş grubu elit sporcuların başarı algıları incelenmiştir.

Sonuç olarak, Taekwondo, judo, karate sporu ile uğraşan 10-15 yaş grubu elit sporcuların başarı algılarının incelenmesi amacı ile yapılan çalışma sonucunda; cinsiyet değişkeninde erkeklerin ego yönelimlerinin bayan sporculara göre daha fazla olduğu, annelerin eğitim durumlarının artmasıyla sporcularının başarı algısına olumlu etkilerinin olduğu ve son olarak taekwondo, karate ve judo branşları değerlendirildiği için bu branşlar değerlendirildiğinde karate branşının başarı yönelimim daha yüksek olduğunu, yani başarı algısının branşa göre farklılık gösterdiğini söyleyebiliriz.

- Öğretmenler veya antrenörler sporcuyu başarıya götürecek öğretim uygulamaları ve etkin öğrenme ortamları oluşturarak, onların öz yeterlik düzeylerini artırabilir. Özellikle öğretim koşulları oluşturulurken, görev yöneliminin desteklenmesine yönelik öğretim uygulamaları sağlanmalıdır.
- Anne-baba, antrenör ve beden eğitimi öğretmenlerinin göz önünde bulundurması gereken en önemli konu, spora katılımı sağlamak için en önemli faktör olan eğlenceye ve oyun zamanına yeteri kadar yer vermeleri ve sporcuların kendi kapasitelerine göre değerlendirerek onlara her zaman cesaret vermeleridir. Sporculara istedikleri sporu yapabilmeleri için tercih hakkı tanınmalı ve kendi hedeflerini belirleyebilmeleri için birer yol gösterici olabilmelidirler.
- Ailelerin, öğretmenlerin, idarecilerin ve antrenörlerin bir eğitim programıyla; sporcuların içinde buldukları yaş döneminin gereksinimlerine göre fizyolojik, psikolojik, duygusal ve gelişimsel özellikleriyle ilgili bilgilendirilmelerinin sporculara faydalı olabileceği düşünülmektedir.
- Sporcu ailelerine de gerekli görülen eğitim ve seminerlerle destek sağlanabilir.

- Çalışma farklı branşları kapsayacak şekilde ve katılımcı sayısını arttırabilmek için gerekli izinler alınarak T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezlerindeki (TOHM) sporculara uygulanabilir ve daha kapsamlı bir sonuç elde edilebilir.
- Başarı algısında motivasyonel faktörlerin etkisi araştırılabilir.
- Antrenmanlarda görülen psikolojik durumlar sporcuların motivasyonel faktörler ve başarı algısı açısından ayrıntılı incelenebilir.

6. KAYNAKÇA

- Altındaş A, Hacıoğlu O, Sağtürk B, Belman C, Aşcı FH, 2009. Genç futbol oyuncularının spora katılım güdülleri ve başarı algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi.a 23-25 Ekim 2008 tarihinde düzenlenen 10th International Sport Sciences Congress'de poster sunumu.
- Ames C, 1992. Achievement goals and the classroom motivational climate. In D. H. Schunk & J.L. Meece (Eds.), Student perceptions in the classroom p. 327-348.
- Leondarı A, Vasiliou G, 2002.ImplicitTheories, goalorientations, and perceived competence: impact on students' achievement behavior.Psychology in Schools, 39 (3),p.279-291.
- Ardahan F, 2013. Rekreatyonel etkinliklere katılmanın örgüte, mesleğe bağlılık ile yaşam doyumu ve başarı algısı üzerindeki etkisi: Antalya eğitim araştırma hastanesi örneği', 21 the European association for sport management (EASM), İstanbul
- Ardahan F, Ezici MN. 2015, İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyal sermaye profili, sosyal sermaye ve başarı durumunun çeşitli demografik değişkenlere göre değerlendirilmesi: Antalya Örneği; Sakarya Üniversitesi Journal of Education; 5(1).
- Ardahan F, İpeker T, 2013. Rekreatyonel etkinliklere katılmanın örgütsel vatandaşlık davranışı algısı, yaşam doyumu ve başarı algısı üzerindeki etkisi: Antalya Eğitim Araştırma Hastanesi yayınlanmamış makale.
- Arıcı İ, 2007. İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrenci başarısını etkileyen faktörler (Ankara Örneği). Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Aşkar P, Umay A, 2001.İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlilik algısı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(21).
- Atkinson JW, 1964. An Introduction to motivation, New York, D. Van Nostrand company..
- Aypay A, 2010. Genel öz yeterlilik ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye uyarlama çalışması İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11 (2), 113-131.
- Bakan İ, Kefe İ, 2012. Kurumsal açıdan algı ve algı yönetimi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Yıl 2012, Cilt: 2, Sayı:1.
- Bandura A,1977. Social learning theory. Albert Bandura (Ed), New Jersey: Prentice Hall
- Bandura A,1997 . Self-efficacy: The Exercise of control. New York: WH. Freemanand company.
- Başbüyük O, 2014. Algı yönetimi ve bilgi savaşlarında sosyal medyanın rolü. Algı yönetimi, Alfa yayınları, 2014.
- Başoğlu B, 2017. Grekoromen yıldız erkek güreş milli takım oyuncularının başarı algısı ve öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi.Cilt:2. Sayı:1. Mart 2017.
- Biçer T, Pehlivan A, 2016. Sporcular için psikoloji ve beslenme, S:1-10.
- Bozkurt Ş, 2014. Okul sporlarına katılan öğrencilerin katılım motivasyonu, başarı algısı ve öz yeterliliklerinin incelenmesi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Bölükbaş F, 2010. İlköğretim öğrencilerinin türkçe dersine yönelik tutumlarının başarı – cinsiyet – ailenin eğitim düzeyi bağlamında değerlendirilmesi; Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish ; Summer 5 (3).

- Byrne ZS, Mueller-Hanson RA, Cardador JM, Thornton GC, Schuler H, Frintrup A, Fox S, 2004. Measuring achievement motivation: tests of equivalency for English, German, and Israeli versions of the achievement motivation inventory. *Personality and Individual Differences*, 37, p.203-217.
- Can H,1985, Başarı güdüsü ve yönetsel başarı, Ankara, Hacettepe Üniversitesi İİBF Yayınları.
- Canpolat AM, Kazan Çetinkalp Z, 2011. İlköğretim II. kademe öğrenci sporcuların başarı algısı ve öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki; *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*; 13 (1); 14–19.
- Cassidy T, Lynn RA ,1989. Multifactorial approach to achievement motivation: the development of a comprehensive measure. *Journal of Occupational and Applied Psychology*, 12 p.301-311.
- Çalışkan A, 2018. Kişileri Ultra Maraton Koşmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bu Faktörlerin Katılımcıların Yaşam Doyumları ve Başarı Algılarıyla Karşılaştırılması, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Antalya
- Çam İ, 1990.Sporada bir olgu olarak motivasyon ve motivasyonun sportif performans üzerine etkileri, D.E. Sağlık Bil. Enst. Beden Eğt.ve Spor Böl. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi, İzmir s.33-48.
- De Bosscher V, De Knop P, VanBottenburg M, Shibli S, 2006. A Conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success.european sport management quarterly,6, 185–215.
- Deniz S, Tuna S. 2006. İlköğretim öğrencilerinin türkçe dersine yönelik tutumları: Köyceğiz Örneklemi; *Millî Eğitim Dergisi*; 170: 339-350.
- Dominy E, 1966. Judo Basic principles. Sterling publishing co. Inc. New York, p. 15.
- Duda JL,1998. Advances in sport and exercise psychology measurement: Sport motivation and perceived competence. Morgantown: Fitness International Technology.
- Duda JL, 1999. Goals: a social- cognitive approach to the study of achievement motivation in sport. in r.n. singer, m. murphey,& l.k. tennant (Eds.), handbook on research on sport psychology pp: 421-436. New York: Macmillan.
- Duda JL, 1989.Goalperspectives, participation and persistence in sport. *International Journal of Sport psychology*, 20, 42-56.
- Elizur D, 1986. Achievment motive and sport performance. *international review of applied psychology*, 35, pp: . a conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success.european sport management quarterly . a conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success.european sport management quarterly . a conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success.european sport management Quarterly 209-224.
- Erişim, 2019: <http://www.karate.gov.tr/?s=tarihce>
- Erişim, 2019: http://tyf.gov.tr/Images/murat/murat_sporcu_kitapcik.pdf.
- Erişim, 2019: <http://www.judo.gov.tr/tarihce>
- Erişim, 2019: <http://www.worldtaekwondofederation.net/rules/>
- Erişim, 2019: <https://www.wkf.net/pdf/wkf-competition-rules-version9-2015-en.pdf>
- Gelbal S, 2008. Sekizinci Sınıf öğrencilerinin sosyoekonomik özelliklerinin türkçe başarıları üzerinde etkisi; *Eğitim ve Bilim*; (33)150: 1-13.

- Grote GF, James L, 1991. Testing behavioral consistency and coherence with the situation Response measure of achievement motivation. *Multivariate Behavioral Research*, 26, p.655-691.
- Higgins ET, Friedman RS, Harlow RE, Idson LC, Ayduk ON, Taylor A, 2001. Achievement orientation from subjective histories of success: promotion pride versus prevention pride. *European Journal of Social Psychology*, 31, p.3-23.
- Kahyaoglu M, Yangin S, 2007. İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 73-84.
- Karakaya İ, 2011. Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıöğen (Edt.). Bilimsel araştırma yöntemleri.
- Karasar N, 2014. Bilimsel araştırma yöntemi, Ankara: Nobel.
- Kazak Çetinkalp Z, 2006. The Validity and reliability study of "The children's version of the perception of success question naire-POSQ-CH" for Turkish athletes. 9. Uluslararası spor bilimleri kongresi bildiri kitabı, 1325-7.
- Kelecek S, 2013. Sporcuların tutkunluk düzeylerinin; optimal performans duygu durumu, güdüsel yönelim ve hedef yönelimini belirlemedeki rolü, Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Keskin H K, Yapıcı Ş, 2008. Başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, s. 20-32.
- Kim S K, 1995. What is taekwondo (the concept of taekwondo), WTF, taekwondo, No:55, Summer.
- Levine T, Donitsa-Schmidt S, 1997. Commitment to learning: Effects of computer experience, confidence and attitudes. *Journal of Educational Computing Research*, 16(1), 83-105.
- Lokman K. 1998. Taekwondo İz Bırakanlar. Ulus Basımevi, Ankara.
- Luszczynska A, Scholz U, Schwarzer R, 2005. The general self-efficacy scale: Multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139 (5), S: 439-457.
- Manfred B, 1979. Judokurs, training, teknik, taktik: Reinbek. 4 International Congress on judo.
- Mark H, 1984. Taekwondo entwicklung, lehre, erfolge, European Taekwondo Union, Stuttgart, S:16-17.
- McClelland DC, 1961. *The Achieving Society*. Princeton, Van Nostrand.
- McClelland DC, 1985. *Human Motivation*, IL: Scott, Foresman. Alıntı; Kaya N, Selçuk S, 2007 Bireysel başarı güdüsü organizasyonel bağlılığı nasıl etkiler, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 8 (2), 175-190.
- Morgan T C, 2000. Hacettepe üniv. psikoloji bölümü öğretim elemanları, Psikolojiye giriş, Hacettepe Üniv. Psikoloji Bölümü Yayınları, s.227-228 Ankara.
- Murray HA, 1955. *Types Of Human Needs*, (Studies In motivation, selected and edited by D.C McClelland), Appleton-Century-Crofts Inc. New York.
- Nicholls JG, 1992. The general and the specific in the development and expression of achievement motivation. In G.C. Roberts (Ed.), *Motivation in sport and exercise*: 31-56. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Onaran O, 1981. Çalışma yaşamında güdülenme kuramları, S:201-215, Sevinç Matbaası, Ankara – 1981.

- Payne VP, and Isaacs, LD, 2008. Human motor development: a life span approach. Mountain view, CA: Mayfield.
- Pintrich PR, 2000. An achievement goal theory perspective on issues in motivation terminology. theory and research, contemporary educational psychology,25:92–104.
- Ramazanoğlu F, 2000. Taekwondo teorisi. Özal Matbaası, İstanbul, s.69–80.
- Roberts GC, Treasure, DC, Balague G, 1998. Achievement goals in sport: Development and validation of the perception of success question naire. Journal of sport sciences, 16, 337– 347.
- Ryckman RM, Hamel J, 1993. Perceived physical ability differences in the sport participation motives of young athletes. International Journal of sport psychology, 24, 270-283.
- Schuler H, Prochaska M, 2001.Leistungs motivation sinventar (LMI), Goettingen, Germany:Hogrefe. Alıntı; Kaya N, Selçuk S. (2007) Bireysel başarı güdüsü organizasyonel bağlılığı nasıl etkiler, Doğuş Üniversitesi Dergisi, 8 (2), 175-190.
- Seçer H, 2013.Bireysel kariyer planlama ve kişisel başarı algısı arasındaki ilişki ve Pamukkale Üniversitesi'nde bir araştırma. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Denizli.
- Seibel HD, 1974. The Dynamics of achievement: Paradical Perspective.Newyork :The bobbs-Merrill Com.Inc.
- Sinan S, 2015. Spor yapan lise öğrencilerinin güdülenme profilleri ve başarı algısı özelliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Slade PD, Owens RGA, 1998. Dual process model of perfectionism based on rein forcement theory. Behavioral modification,2: 372-390.
- Spence JT, Pred R S, Helmreich RL, 1989. Achievement strivings, scholasticaptitude, and academic performance: a follow-upto "Impatience versus achievements trivings in the Type A pattern", Journal of Applied Psychology, 74, p.176-178.
- Şanlı S, 2014. Polis akademisi öğrencilerinin genel öz yeterlik inançları vesporda güdülenme kaynaklarının incelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 25(4), s.172-183.
- Tegner B, 1974. Complete book of judo: London; s.11–13, 133.
- Tiryaki Ş, Gödelek E, 1997. Spora özgü başarı motivasyonu ölçeğinin Türk sporcuları için uyarlanması çalışması. Uluslararası spor psikolojisi sempozyumu bildiri kitapçığı, Bağırgan Yayınevi, Ankara s.128-141.
- Türk MS, 2014. Algı Yönetimi ve İletişim: Algının ötesinde bir gerçeklik var mı? Algı yönetimi alfa yayınları, Ekim 2014.
- Tucker P, 1996. The effects of parent involvement on reading achievement, student attitudes toward reading, and parent attitudes toward the school: A Longitudinal study. A dissertation presented for the doctor of education degree. The University of Memphis.
- Vollmer F, 1986. The relationship between expectancy and academic achievement - How can it be explained British Journal of Education Psychology, 56 (1), 64-74.
- Westberry JS, 1996.The effects of parent involvement on the reading attitude and comprehension scores of sixth grade students. A dissertation presented for the doctor of education degree, The University of Miami.

Yıldırım F, İlhan İÖ, 2010. Genel öz yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Türk Psikiyatri Dergisi, 21 (4), 301-308.

7. EKLER

a. Ek-a Kurul kararı

T.C
Selçuk Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Kararı

Karar Sayısı : 03

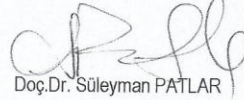
Sayın : Mehibe AKANDERE

Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi / KONYA

Yürütücü : Mehibe AKANDERE

Yrd. Araştırmacı : Bahri TANRIKULU

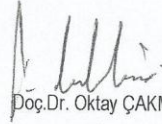
“Taekwondo, Judo, Karate Sporları ile Uğraşan 12-15 Yaş Grubu Sporcuların Başarı Algılarının İncelenmesi” isimli Yüksek Lisans Tez Projesi öneriniz incelenmiş ve Fakültemiz Girişimsel Olmayan Etik Kurul yönergesine uygunluğuna oy birliği/ oy çokluğu ile karar verilmiştir. 22.12.2017

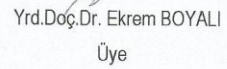
Doç.Dr. Süleyman PATLAR
Başkan

Doç.Dr. İ. Bülent FİŞEKÇİOĞLU
Üye

Doç.Dr. Oktay ÇAKMAKÇI
Üye

Yrd.Doç.Dr. Ekrem BOYALI
Üye

Yrd.Doç.Dr. Ferhat ÜSTÜN
(Raportör)

1. Etik Kurul Kararları Spor Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Yönergesine göre verilmektedir.
2. Etik Kurul Kararları danışma niteliğindedir. Üyeler projeler hakkında verdikleri kararlardan dolayı idari ve cezai sorumluluk taşımaz.
3. Projenin yürütülmesi sırasında oluşacak olumsuzluklarda proje yürütücüsü sorumludur.
4. Etik Kurul Raporu verilen projelerde daha sonra proje ile ilgili bir değişiklik (araştırmacı, yöntem vb.) olması durumunda Etik Kuruldan yeniden onay alınması gerekmektedir. Aksi takdirde önceden alınmış olan rapor geçerliliğini yitirecektir.

Ek-b Ölçek

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Katılımcı!

Sizlerin başarı algınız hakkında bilimsel bir çalışma için kullanılacak bu çalışmaya desteğiniz için teşekkür ederim.(Kimlik bilgisi kullanılmayan bu çalışmada, lütfen soruların hepsini ve düşüncenize uygun olanı işaretleyiniz.)

Bahri TANRIKULU

(Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi)

1.Yaşınız

2.Branşınız

3.Cinsiyetiniz Kız() Erkek()

4.Ailenizin aylık ortalama geliri

5. Ailenizin Yaşadığı Yer

Köy() Şehir () Büyükşehir()

6. Babanızın Eğitim Durumu

İlköğretim () Lise () Üniversite()

7.Annenizin Eğitim Durumu

İlköğretim() Lise () Üniversite()

10.Hangi başarıyı hedefliyorsunuz?

Ekonomik kazanç () Ailem istediği için başarı ()

İl düzeyinde başarı () Türkiye düzeyinde başarı ()

Ulusal düzeyde başarı () Avrupa düzeyinde başarı ()

Dünya düzeyinde başarı () Olimpik düzeyde başarı ()

11.Elde Ettiğiniz Başarılar

TEŞEKKÜRLER...

Kullanılan Ölçek

Cinsiyet: K E

Yaşınız: (.11-12-- 13-15).....

Eğitiminiz: (İlkokul)..... (Ortaokul)

Branşınız: .....

BAŞARI ALGISI ENVANTERİ (ÇOCUK VERSİYONU)

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1. Spor yaparken, diğer sporcuları yendiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
2. Spor yaparken, belirgin bir biçimde daha iyi olduğum zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
3. Spor yaparken, en iyi ben olduğum zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
4. Spor yaparken, gayret ettiğim/ büyük çaba gösterdiğim/ zoru denediğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
5. Spor yaparken, gerçekten gelişme gösterdiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
6. Spor yaparken, diğerlerinden daha iyi yaptığım/oyndığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
7. Spor yaparken, kendim için belirlediğim bir hedefe ulaştığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
8. Spor yaparken, zorlukların üstesinden geldiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
9. Spor yaparken, daha önce yapmadığım şeyi başardığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
10. Spor yaparken, diğer sporcuların yapamadığı şeyleri yapmayı başardığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
11. Spor yaparken, diğer sporculara en iyi olduğumu gösterdiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1
12. Spor yaparken, sahip olduğum yeteneğimin en iyisini uyguladığım zaman kendimi çok başarılı hissederim.	5	4	3	2	1

8. ÖZGEÇMİŞ

16 Mart 1980 tarihinde Ankara'da doğumludur. Evli ve dört çocuk babasıdır eşi Tina Morgan Avustralyalı olup taekwondo dünya şampiyonudur. İlkokul, ortaokul ve liseyi Ankara'da tamamladıktan sonra lisans eğitimini Akdeniz üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünden mezun oldu, Tezsiz yüksek lisansını Konya Selçuk üniversitesinde sağlık bilimleri enstitüsü antrenörlük eğitimi bölümünde tamamladı, Gençlik ve spor bakanlığında müşavir olarak çalışmaktadır. Bahri Tanrıkulu üç kez dünya taekwondo şampiyonu, Olimpiyat ikincisi, Altı kez Avrupa şampiyonu olmuş Türkiye'nin yetiştirmiş olduğu en değerli milli sporculardan biri ve Dünya Taekwondo Federasyonu tarafından dünyanın gelmiş geçmiş en iyi beş taekwondocusundan biri olarak gösterilmektedir, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Fair play komisyonu üyesidir. Olimpik sporcular derneği yönetimindedir. Gençlik ve spor bakanlığının yapmış olduğu birçok projede gönüllü olarak görev almıştır.